

Documentairemaker Leon Giesen vertelt het verhaal met muziek en film

‘Ik zocht een schat en vond een vergeten moord’

Twee moorden en een nazischat in het Baarnse Bos vormen de ingrediënten van de met muziek en film opgeluisterde lezing ‘Het lot van Loterijman’. Leon Giesen is documentairemaker, muzikant en verhalenverteller. Hij is op onderzoek uitgegaan naar Arnold Loterijman, één van de tweede doodgeschoten mannen, en naar zijn moordenaar, SS’er Willi Kulla. Zijn uiteindelijke doel: een herdenkingssteen voor deze bijna vergeten joodse man op de plek waar hij is gefusilleerd.

Leon Giesen verzorgt de voorstelling ‘Het lot van Loterijman’ een aantal keren. (Foto: Roeland de Bruyn)

“Ik ben beroepsmuzikant en documentairemaker. Bij dit project kon ik beide combineren”, aldus de oud-bassist van de band Toontje Lager. “Ik heb kennelijk oog voor detail. Als ik het vermoeden heb dat ergens een verhaal in zit, ga ik er achteraan. In een artikel in een Panorama uit 1960 las ik ooit iets over een schat in het Baarnse Bos. Ik dacht toen ‘ik doe het niet’. De combinatie nazi en schat is namelijk niet alleen leuk. Tot ik recent werd benaderd door het Nationaal Militair Museum in Soesterberg om als gastconservator op te treden. Ze vroegen me een aantal verhalen te resarcheren.”

“Ik heb het boek ‘De jacht op het verzet’ van Ad van Liempt gelezen. Het artikel in de Panorama ging over Kulla en ‘De jacht op het verzet’ ook. Daarin wordt de moord op Ernst van Kempen, door Kulla, beschreven. Toen ik verder zocht, vond ik de moord op Loterijman in het strafdossier van Kulla. Villa Medan was in de oorlog het hoofdkwartier van de Sicherheitsdienst, Willi Kulla werkte in de keuken van het Badhotel maar kookte daar voor de mannen in Villa Medan. Loterijman zat, nadat hij was verraden en opgehaald, opgesloten in de keuken van Villa Medan. Schuin tegenover de villa, in het Baarnse Bos, heeft Willi Kulla Baarnaar Ernst van Kempen doodgeschoten en, twee dagen later, ook Arnold Loterijman. Over Loterijman was niets te vinden. Dat maakte mij nieuwsgierig. De Duitsers hebben geprobeerd hem weg te maken, ausradieren zoals zij dat noemden, uitgommen dus. Het leek ze nog gelukt ook. Daarom ben ik begonnen stukjes, snippertjes te vinden. Ik zocht een schat en vond een vergeten moord.”

Afgelopen zomer heeft Giesen met de genie en met hulp van scouts van de Ernst van Kempengroep het Baarnse Bos doorzocht op zoek naar de nazischat. “We hebben veel vreemde dingen gevonden. Zoals Russische munitie en een leeg geldkistje. Het meest vreemde dat we vonden was een groot gat. Dat kan de plek zijn geweest waar de schat was begraven.”

Willi Kulla

“Willi Kulla is vlak na de oorlog opgepakt door de Canadezen. Hij was voor de oorlog slager en tijdens de oorlog SS’er en beul. Hij heeft de twee moorden in Baarn bekend en daarvoor vijf jaar gevangenisstraf gekregen. In 1950 is hij vervroegd vrijgelaten en als ongewenste vreemdeling de grens overgezet naar Duitsland. Hij mocht Nederland niet meer in. In 1959 is hij stiekem teruggeko-

men om te zoeken naar zijn schat. Het zou gaan om twee goudstaven, een collier, diamanten en ringen. Maar hij kon ze niet vinden. Hij had drie bomen als herkenningspunt genomen. Maar die bomen waren weg. Zijn kompaan Waldemar Pipping heeft toen contact gezocht met de Nederlandse regering. De directeur van het Nederlands Beheersinstituut is drie keer, samen met Pipping, wezen zoeken. Een keer bijgestaan door een sergeant van de mijnschool met een detector. Hij heeft ook gebeld met Kulla en geloofde hem. De regering heeft Kulla

Arnold Loterijman met zijn neefje. (Bron: www.mondoleone.nl)

Militairen en scouts laten de opbrengst zien van hun zoektocht in het Baarnse Bos. (Bron: www.mondoleone.nl)

de opdracht Ernst van Kempen dood te schieten. Hij heeft hem meegenomen het Baarnse Bos in en daar vermoord. Je kunt je afvragen wat Ernst bezielde om achter een stel SD’ers aan te gaan. Ik denk dat het komt door zijn leeftijd. Hij was 21, dan ben je impulsief. Ik deed op mijn 21e ook dingen waarvan ik later blij was dat ik ze kon navertellen.”

“Een deel van de voorstelling gaat over de reconstructie van die steptocht. Ik heb ook liedjes gemaakt over hoe het is 21 te zijn. Je bent voor de wet wel volwassen. Maar toch nog niet helemaal. Bij de try out vertelde de directeur van het Nationaal Militair Museum mij dat ze een zoon van 21 heeft die hetzelfde had kunnen doen. Ik heb geprobeerd het verhaal door de tijd heen te trekken, hem met zelfgeschreven liedjes naar ons toe te brengen zodat we ons er in kunnen verplaatsen”, besluit Leon Giesen zijn verhaal.

Christine Schut

In juli 2016 hebben militairen van de genie een gedeelte van het Baarnse Bos minutieus doorzocht. (Foto: Caspar Huurdeман)

De herdenkplaats waar Ernst van Kempen is doodgeschoten. Leon Giesen wil voor Arnold Loterijman ook een dergelijke steen. (Bron: www.groenegraf.nl)

Villa Medan in vroeger tijden. (Bron: www.groenegraf.nl)

Het lot van Loterijman

De theatervoorstelling ‘Het lot van Loterijman’ is van zondag 16 tot en met zondag 30 april zeven keer te zien in het Nationaal Militair Museum (NMM) op de voormalige vliegbasis Soesterberg, Verlengde Paltzerweg 1 in Soest. De voorstelling is gratis te bezoeken met een geldig entreebewijs en aanmelding op de website www.nmm.nl. Adviesleeftijd is vanaf 12 jaar. Maandag 10 april, om 20.00 uur, zal er een speciale kleine pre-première zijn in eethuys-café ‘De Generaal’ in Baarn. Op een steenworp afstand van de plek in het bos waar het drama zich afspeelde en waar een deel van het mysterie nog steeds hangt. Toegang is gratis, maar uitsluitend op reservering: info@mondoleone.nl. De toegang is dan gratis, maar het is wel de bedoeling dat er een donatie wordt gedaan om een gedenkteken voor de vergeten man Arnold Loterijman in het bos gaan plaatsen. Plan is om een gedenkteken voor de vermoorde en vervolgens vergeten man, Aaron Loterijman te plaatsen in het Baarnse Bos. Deze steen wil Leon Giesen gaan crowdfunden, zodat het iets is van de gemeenschap. Daarvoor heeft hij een speciale rekening geopend, die alleen hiervoor gebruikt wordt zodat alles transparant is. Wie wil doneren (in totaal is er zo’n 3000 euro nodig), kan dit doen op: NL85 RABO 0317 3845 62 tnv L. Giesen te Utrecht. Alles gaat naar een gedenkteken voor Arnold/Aaron Loterijman in het Baarnse Bos.